

Кульчицький В. До питання про Крайову шкільну раду в Галичині (1867–1918 рр.) / В. Кульчицький // Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні: Матеріали VII регіональної науково-практичної конференції – Львів, 2001. – 227 с. – С. 6–7. 23. Тейлор А. Габсбурзька монархія 1809 – 1918. Історія Австрійської імперії та Австро-Угорщини / А. Дж. П. Тейлор – Львів: ВНТЛ – Класика, 2002. – 268 с. с. 256. 24. Прокоп І.А. Шкільна політика в Галичії в контексте європейських освітніх реформ XIX століття. – Автореф. дисс. канд. пед. наук – Прикарпатський ун-т імені В. Стефаника, Івано-Франківськ, 2003., 26 с. 25. Ступарик Б. Шкільництво Галичини (1772-1939). – Івано-Франківськ, 1994. – С. 93. 26. Łoza S. Münnich Tadeusz Waclaw // Słownik architektów i budowniczych polaków oraz cudzoziemców w Polsce pracujących. – Warszawa: Wydawnictwo im. Mianowskiego, Instytutu popierania nauki, 1931. – S. 237. 27. Tadeusz Waclaw Münnich. Wspomnienie posmiertne // Czasopismo techniczne. Lwów: Organ towarzystwa Politechnicznego, 1900. – S. 184–185. 28. Данилюк А. Тадеуш Мюнних // Будуємо інакше. – № 2, 2000. – С. 44. 29. Сьомочкін І. Питання архітектури у львівському часописі «Czasopismo Techniczne» (1877–1839 рр.) // Вісник інституту «Укрзахідпроектреставрація». – № 5. – 1996. – С. 83–91. 30. Leonard Marconi // Czasopismo Techniczne, № 8, Lwów: Organ Towarzystwa Politechnicznego, 1899. – S. 91. 31. Kościół Sw. Jana Chrzciciela we Lwowie // Czasopismo Techniczne, № 15, Lwów: Organ Towarzystwa Politechnicznego we Lwowie i Krakowskiego Towarzystwa Technicznego, 1888. – S. 126, 127. 32. Münnich T. Szkoła miejska ludowa im. Staszica we Lwowie // Czasopismo techniczne. Lwów: Organ towarzystwa Politechnicznego, 1893. – № 3 – S.22–25. 33. Münnich T. Budowa szkół ludowych w Galiciji. // Czasopismo techniczne. Lwów: Organ towarzystwa Politechnicznego, 1898. – № 23 – S. 264–297. 34. Münnich T. Budowa szkół ludowych w Galicji // Czasopismo Techniczne, № 24, Lwów: Organ Towarzystwa Politechnicznego, 1898. – S. 321–327.

УДК 711

Г.П. Петришин

Національний університет “Львівська політехніка”,
кафедра містобудування

ЗДОБУТТЯ НАУКОВИХ СТУПЕНІВ В ІНСТИТУТІ АРХІТЕКТУРИ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ “ЛЬВІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА” У 2009–2012 РОКАХ

© Галина Петришин, 2013

Створення у 1998 р. в Інституті архітектури Спеціалізованої вченої ради К 35.052.11 із захисту дисертацій на здобуття вченого ступеня кандидата наук сприяло зростанню наукових кадрів Львівської політехніки, зміцненню регіональної школи та утвердило її вплив на формування наукової думки в Україні.

Ключові слова: Львівська політехніка, Спеціалізована вчена рада, теорія архітектури, реставрація та реконструкція архітектурних комплексів, архітектура будівель та споруд.

Establishment of specialized academic council К 35.052.11 on thesis defence to obtain the Ph.D. degree at the Institute of Architecture in 1998 promoted growth of Lviv Polytechnic National University scientific personnel, strengthening of regional school and approved its influence on the formation of scientific thought in Ukraine.

Key words: Lviv Polytechnic, specialized academic council, theory of architecture, restoration and reconstruction of architectural complexes, the architecture of buildings.

Термін повноважень Спеціалізованої вченої ради К 35.052.11 четвертого скликання при Інституті архітектури, яка діяла від 15 грудня 2005 р. до 15 грудня 2008 р., було продовжено до

липня 2009 р. Наказом ВАК України від 8 травня 2009 року № 293 Спеціалізованій вченій раді надано право на період від 1 липня 2009 р. до 1 липня 2012 р. Термін п'ятого скликання був останнім терміном повноважень ради К 35.052.11 (див. таблицю).

Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту № 1049 «Про затвердження рішень Атестаційної колегії Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України щодо діяльності спеціалізованих вчених рад» від 26.09.2012 р. утворено Спеціалізовану вчену раду якісно вищого рівня – Д 35 052 11 з правом прийняття до розгляду та проведення захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора (кандидата) архітектури за спеціальностями 18.00.01 “Теорія архітектури, реставрація пам’яток архітектури” та 18.00.02 “Архітектура будівель та споруд” терміном на два роки [5].

У 2009–12 рр. у лавах Інституту архітектури у Спеціалізованій вченій раді К 35.052.11 захистили дисертації¹:

– 10 кандидатів наук за спеціальністю 18.00.01 “Теорія архітектури, реставрація пам’яток архітектури” (І. Г. Абрамюк, О. Г. Бойко, І. Ю. Бокало, Д. І. Войтович, С. О. Іванов-Костецький, О. В. Мере, О. В. Проскураков, Я. В. Ракочий, А. В. Степанюк, Я. М. Юрик);

– 4 кандидати наук за спеціальністю 18.00.02 “Архітектура будівель та споруд” (О. П. Кордунян, Л. С. Соловій, А. В. Соломатіна, О. М. Юрчишин);

– 1 дисертація переатестована за спеціальністю 18.00.01 “Теорія архітектури, реставрація пам’яток архітектури” (канд-р арх. С. О. Смоленська, 1993 р., Москва);

– 1 дисертація розглянена на підставі скерування на додатковий розгляд (колективне рецензування) від МОНМСУ за спеціальністю 18.00.01 “Теорія архітектури, реставрація пам’яток архітектури” (д-р арх. С. Г. Чечельницький, 2011, Харків);

Працівники Інституту архітектури дві дисертації захистили в інших спеціалізованих радах (О. Я. Мельник, спеціальність 17.00.05 – образотворче мистецтво, Львівська національна академія мистецтв, 2009 та С. І. Мільчевич, спеціальність 26.00.01 “Теорія та історія культури”, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2010 р.).

28 серпня 2009 р. відійшов у вічність доктор архітектури, професор Рудницький Андрій Маркович, а колектив Інституту архітектури на Личаківському кладовищі востаннє попрощався зі своїм засновником та головою, пізніше – заступником голови Спеціалізованої вченої ради К 35 052 11.

**Склад Спеціалізованої вченої ради К 35.052.11
у Національному університеті “Львівська політехніка” (у 2005–2012 рр.)**

	<i>Член ради</i>	<i>IV скликання</i> 15 грудня 2005 р. – 15 грудня 2008 р. Продовжено до 1 липня 2009 р.	<i>V скликання</i> 1 липня 2009 р. – 1 липня 2012 р.
1	2	3	4
18.00.01 “Теорія архітектури, реставрація пам’яток архітектури”; 18.00.02 “Архітектура будівель та споруд”			
	Прізвище, посада члена ради	Спеціальність у раді	
1	М.В. Бевз , професор, завідувач кафедри реконструкції та реставрації архітектурних комплексів Інституту архітектури Національного університету «Львівська політехніка»	д-р арх., 18.00.01 голова ради	д-р арх., 18.00.01 голова ради
2	Б.С. Черкес , професор, завідувач кафедри дизайну та основ архітектури, директор Інституту архітектури Національного університету «Львівська політехніка»	д-р арх., 18.00.01	д-р арх., 18.00.01; заступник голови ради

¹ Перелік захищених дисертацій до 2008 р., враховуючи останню, у Спеціалізованій вченій раді К 35 052 11 упродовж I – IV скликань подано у публікаціях автора [1; 2; 3 та 4]

1	2	3	4
3	А.М. Рудницький , професор кафедри містобудування Інституту архітектури Національного університету «Львівська політехніка»	д-р арх., 18.00.01, заступник голови ради	д-р арх., 18.00.01
4	Г.П. Петришин , доцент, професор кафедри дизайну та основ архітектури Інституту архітектури Національного університету «Львівська політехніка»	канд. арх., 18.00.01; вчений секретар	канд. арх., 18.00.01; вчений секретар
5	В.А. Абизов , пров. наук. співр., професор кафедри дизайну архітектурного середовища Київського національного університету будівництва та архітектури, м. Київ	д-р арх., 18.00.01	-
6	М.М. Габрель , професор, професор кафедри містобудування Інституту архітектури Національного університету «Львівська політехніка»	д-р техн. наук, 05.23.20 (у раді – 18.00.01)	д-р техн. наук 05.23.20 (у раді – 18.00.01)
7	І.П. Гнесь , доцент, завідувач кафедри архітектурного проектування Інституту архітектури Національного університету «Львівська політехніка»	канд. арх., 18.00.02	канд. арх., 18.00.02
8	В.Ю. Дурманов , професор, професор кафедри архітектурного проектування Інституту архітектури Національного університету «Львівська політехніка»	д-р арх., 18.00.02	-
9	Р.І. Кінаш , професор, завідувач кафедри архітектурних конструкцій Інституту архітектури Національного університету «Львівська політехніка»	д-р техн. наук, 05.23.01 (у раді – 18.00.02)	д-р техн. наук 05.23.01 (у раді – 18.00.02)
10	Ю.І. Криворучко , доцент, завідувач кафедри містобудування Інституту архітектури Національного університету «Львівська політехніка»	канд. арх., 18.00.01 (у раді – 18.00.02)	канд. арх., 18.00.01 (у раді – 18.00.02)
11	О.В. Лесик , професор, директор Інституту мистецтв, завідувач кафедри образотворчого мистецтва Волинського державного університету імені Лесі Українки (Луцьк)	д-р арх., 18.00.02	д-р арх., 18.00.02
12	Пйотр Паточка , д-р арх., проф. Інституту ландшафтної архітектури Краківської політехніки (Польща)	–	д-р арх., 18.00.01
13	В.І. Проскураков , професор, завідувач кафедри дизайну архітектурного середовища Інституту архітектури Національного університету «Львівська політехніка»	д-р арх., 18.00.02	д-р арх., 18.00.02
14	П.А. Ричков , професор, завідувач кафедри архітектури Національного університету водного господарства та природокористування, м. Рівне	д-р арх., 18.00.01	д-р арх., 18.00.01
15	В.Г. Штолько , д-р арх., ст. наук. співр., президент Української академії архітектури	–	д-р арх., 18.00.02

**Перелік дисертаційних робіт,
захищених у спеціалізованій вченій раді К 35.052.11. у 2009 р.**

1. Мер'є Ольга Валеріївна (Національний університет “Львівська політехніка”).

Дата захисту – 23 квітня 2009 р.

“Архітектура дерев'яних римо-католицьких храмів Галичини другої половини XVII – першої половини XX століть” (спеціальність 18.00.01 – Теорія архітектури, реставрація пам'яток архітектури).

Науковий керівник: д-р арх., проф. М.В. Бевз, завідувач кафедри реконструкції та реставрації архітектурних комплексів, Національний університет “Львівська політехніка”.

Офіційні опоненти: – д-р арх., проф. П. А. Ричков, Національний університет водного господарства та природокористування, Рівне; – канд. арх., доц. К. Т. Черкасова, Харківський державний технічний університет будівництва та архітектури, Харків.

Висвітлено маловідому архітектуру дерев'яних римо-католицьких храмів Галичини другої половини XVII – першої половини XX ст. Зокрема, вперше проаналізовано стан дослідженості і визначено існуючий стан досліджуваних споруд. Проведені автором натурні обстеження та інвентаризація виявили на теренах Галичини 246 дерев'яних храмів, з яких зберігся лише 41 об'єкт, 197 храмів втрачено, а 8 проектів залишилися нереалізованими.

Також визначено закономірності архітектури дерев'яних римо-католицьких храмів Галичини другої половини XVII – першої половини XX століть за їхніми містобудівними, розпланувально-композиційними, об'ємно-просторовими та конструктивними характеристиками; сформульовано закономірності об'ємно-розпланувальних вирішень досліджуваних споруд. Показано розвиток стилістичних напрямків щодо дерев'яної римо-католицької архітектури. Розкрито прийоми застосування архітектурно-декоративних засобів опорядження (поліхромії, художнього металу, різьби) в екстер'єрі та інтер'єрі досліджуваних святинь. Встановлено, що особливістю архітектури досліджуваних споруд є те, що вона формувала стилістичні епохи (бароко, рококо, класицизм, історизм, модерн), зазнаючи впливів місцевих (архітектурних, етнічних), регіональних (формували плани і фасадні вирішення) та зовнішніх (сусідніх регіонів, напр., Волині, Закарпаття) чинників; європейської архітектури, зокрема народної (виразилися у використанні загальноєвропейських стилів, серед яких найактивніший – модерн, арт-деко). Особливості архітектури дерев'яних римо-католицьких храмів Галичини проявлялися залежно від їхнього зведення – для міст, містечок чи сільських поселень. Завдяки тому, що народні зодчі надали пріоритет найбільш архаїчному тридільному типу плану, поширеному на всій території Галичини, виділено особливий тип досліджуваних об'єктів – так званий “галицький тип дерев'яного римо-католицького храму”. Виявлено нові об'єкти та забуті імена творців дерев'яних костелів. Результати дослідження є важливою джерельною базою для створення цілісної картини розвитку історії архітектури України; вони також можуть бути використані у довідниках, реставраційній практиці та під час проектування нових сакральних об'єктів за аналоговим методом, розроблення проектної документації для їхнього відзнакування. Окрім того, дослідження дає науково обгрунтовані підстави надати низці храмів статус пам'яток місцевого та національного значення.

2. Кордунян Олександр Павлович (Національний університет “Львівська політехніка”).

Дата захисту – 18 червня 2009 р.

“Принципи пропорціонування в архітектурних типах громадських будівель і споруд України” (спеціальність 18.00.02 “Архітектура будівель і споруд”).

Науковий керівник: д-р арх., проф. В.І. Проскураков, завідувач кафедри дизайну архітектурного середовища, Національний університет “Львівська політехніка”.

Офіційні опоненти: д-р арх., проф. В.П. Уреньов, Одеська держана академія будівництва та архітектури, Одеса; канд. техн. наук, доц. В.В. Товбич, Київський національний університет будівництва та архітектури, Київ.

Дисертацію присвячено явищу пропорціонування в архітектурному проектуванні і його значенню у побудові простору, організації дії, формуванні типів громадських будівель і споруд в Україні та світі. У дисертації висвітлено історію формування, головні фактори, що вплинули на

пропорціонування як науку і як метод, проведено порівняння систем пропорціонування і підтверджено, що в попередні часи проектування завжди велося з урахуванням пропорціонування, що є актуальним і в умовах сучасної України. Спираючись на результати опитування 50 архітекторів-практиків з 12 міст України, автор встановив, що більшість архітекторів проектує інтуїтивно, хоча вони і ознайомлені з теоріями і системами пропорціонування. У дисертації визначено, що найактуальнішим синкретичним пропорціонуванням в умовах сучасної України є метод золотого перетину, та розроблено його найважливіші принципи. Результати праці знайшли прикладне впровадження в 15 архітектурних об'єктах; висновки і узагальнення використовувалися в навчальному проектуванні і лекційних курсах.

3. Юрчишин Оксана Михайлівна (Національний університет “Львівська політехніка”).

Дата захисту – 18 червня 2009 р.

“Об’єкти дитячого дошкільного та позашкільного виховання надмалої місткості в житловому середовищі” (спеціальність 18.00.02 “Архітектура будівель і споруд”).

Науковий керівник: канд. арх., доц. І.П. Гнесь (Національний університет “Львівська політехніка”).

Офіційні опоненти: д-р арх., проф. В.І. Проскураков (Національний університет “Львівська політехніка”); канд. арх., доц. А.О. Ахаїмова (Київський національний університет будівництва та архітектури, Київ).

Проаналізовано умови формування дитячих дошкільних закладів у житловому середовищі на прикладі Львова. У результаті серії проведених досліджень виявлено основні фактори формування мережі цих закладів, основні засади побудови їхнього простору, функціональну організацію, формування типів, структуру об’ємно-просторової організації та принципів проектування. Як наслідок, запропоновано розширення існуючої типології мережі дошкільних закладів та закладів позашкільного виховання в житловому середовищі. Спираючись на результати натурного обстеження таких закладів, а також на результати проведеного опитування батьків та експертів у цій галузі, автор пропонує додаткову класифікацію закладів дитячого виховання – дитячі дошкільні заклади надмалої місткості.

У результаті аналізу впливу соціально-політичних, економічних, демографічних та інших факторів, у роботі визначено оптимальні типи дошкільних та позашкільних установ надмалої місткості в ринкових умовах сучасної України. Також розроблено пропозиції щодо організації мережі таких закладів у житловому середовищі та запропоновано методологічні засади проектування нових типів дитячих дошкільних та позашкільних установ.

4. Проскураков Олексій Вікторович (Національний університет “Львівська політехніка”).

Дата захисту – 19 червня 2009 р.

“Принципи архітектури спілки Ф. Фельнера і Г. Гельмера і їх розвиток в Україні” (спеціальність 18.00.01 “Теорія архітектури, реставрація пам’яток архітектури”).

Науковий керівник: д-р арх., проф. Б.С. Черкес (Національний університет “Львівська політехніка”).

Офіційні опоненти: д-р арх., проф. С.О. Шубович (Харківська національна академія міського господарства, Харків); канд. арх., проф. Л.В. Прибега (Національна академія образотворчого мистецтва та архітектури, Київ).

Дисертацію присвячено визначенню принципів формування архітектури громадських будівель і споруд Спілки архітекторів Ф. Фельнера і Г. Гельмера та їх використання в умовах сучасної України. У дисертації висвітлена творча діяльність і біографія Ф. Фельнера та Г. Гельмера, досліджені і систематизовані результати проектування і будівництва їхніх громадських будівель і споруд у Центральній та Східній Європі порівняно із світовим архітектурним досвідом. Спираючись на результати обстеження понад 50 будівель у дев’яти містах України, Австрії, Польщі, Словаччини, Угорщини автор запропонував класифікацію архітектурної типології Ф. Фельнера і Г. Гельмера, визначив принципи їх архітектури, які є актуальними для сучасного архітектурного розвитку міст України, та розробив рекомендації сучасних напрямів у розвитку

архітектури на перспективу. У дисертації наведено приклади впровадження автором актуальних принципів архітектури Ф. Фельнера і Г. Гельмера і їх розвитку в 11 проектах різних рівнів і 2 збудованих об'єктів. Узагальнюючи результати діяльності Ф. Фельнера і Г. Гельмера, напруженість сучасних наукових досліджень і практичної діяльності архітекторів в Україні, власний досвід розвитку актуальних архітектурних принципів, автор запропонував також архітектурний низку важливих громадських будівель у вигляді конкретних проектних пропозицій.

5. Войтович Дем'ян Іванович.

Дата захисту – 28 січня 2010 р.

Особливості розвитку колористики сільського житла Галичини (друга пол. ХІХ ст. – поч. ХХІ ст.) (спеціальність 18.00.01 “Теорія архітектури, реставрація пам'яток архітектури”).

Науковий керівник: канд. арх., доцент Ігор Петрович Гнесь, завідувач кафедри «Архітектурне проектування» Національного університету «Львівська політехніка».

Офіційні опоненти: д-р арх., професор Володимир Йосипович Кравец, завідувач кафедри образотворчого та декоративного мистецтва Харківського державного технічного університету будівництва і архітектури; канд. арх., доцент Ірина Андріївна Дида, доц. кафедри дизайну та основ архітектури Національного університету “Львівська політехніка”.

У дисертації розглянуто колористику архітектурно-просторового середовища сільського житла Галичини другої пол. ХІХ – поч. ХХІ ст. Проаналізовано колористичні утворення предметно-просторового середовища етнографічних районів досліджуваної території. Розглянуті етапи розвитку сільського житла будівництва на території Галичини, які були пов'язані зі змінами в політичному, соціально-економічному та культурному житті. Проведений порівняльний аналіз колористик сільського житла різних етнографічних зон та областей з суміжними районами України. Розглянуті фактори, що впливають на формування колористики архітектурно-предметного середовища народного житла досліджуваної території та особливості та тенденції змін колористики сільською житла Галичини.

6. Бокало Ігор Юрійович (Національний університет “Львівська політехніка”).

Дата захисту – 28 січня 2010 р.

“Архітектура втрачених церков м. Львова” (спеціальність 18.00.01 “Теорія архітектури, реставрація пам'яток архітектури”).

Науковий керівник: канд. арх. Юрій Романович Диба, доцент кафедри «Реставрації та реконструкції архітектурних комплексів» Національного університету «Львівська політехніка»

Офіційні опоненти: д-р арх., професор Петро Анатолійович Ричков, завідувач кафедри архітектури Національного університету водного господарства та природокористування Міністерства освіти і науки України (м. Рівне); канд. арх., Віктор Васильович Вечерський, заступник директора Науково-дослідного інституту пам'яток охоронних досліджень Міністерства культури і туризму України (м. Київ)

У роботі досліджено архітектуру втрачених українських церков м. Львова ХІІІ–ХVІІІ ст. за писемними, картографічними та іконографічними матеріалами. Розроблено комплексну методику вивчення архітектури втрачених церков та алгоритм її застосування. Визначено повний перелік втрачених церков м. Львова – 24 об'єкти, з них локалізовано місця розташування 9, а за 6 виконано графічні реконструкції. Досліджено прицерковні території втрачених об'єктів в їх історичному розвитку, визначено їх основні частини та будівлі, що на них розташовувались. Визначено планувальні та об'ємно-просторові типи втрачених церков, а також формотворчі засади їх архітектури, спираючись на порівняльно-типологічний аналіз з існуючими та виявленими археологічно сакральними пам'ятками м. Львова та регіону. Розроблено рекомендації щодо впорядкування та відзнакування територій втрачених церков м. Львова.

7. Бойко Оксана Григорівна (Національний університет “Львівська політехніка”).

Дата захисту – 27 жовтня 2010 р.

Архітектура мурованих синагог Правобережної України ХVІ–ХХ ст. (спеціальність 18.00.01 “Теорія архітектури, реставрація пам'яток архітектури”).

Науковий керівник: д-р арх., професор Микола Валентинович Бевз, завідувач кафедри реставрація та реконструкції архітектурних комплексів Інституту архітектури Національного університету «Львівська політехніка»

Офіційні опоненти: д-р арх., професор Генріх Йосифович Фільваров, професор кафедри містобудування КНУБА, директор Інституту урбаністики, м. Київ; канд. арх., доцент Наталія Василівна Мельник, доцент кафедри основ архітектури і дизайну Одеської державної академії будівництва та архітектури, м. Одеса.

Дисертація присвячена архітектурі мурованих синагог Правобережної України XVI–XX ст. На основі аналізу 370 збережених і втрачених синагог виявлено принципи та закономірності формування їх містобудівних, планувально-просторових, конструктивних, об'ємно-композиційних, будівельно-технологічних, пластично-образних та стильових особливостей у контексті європейських та місцевих традицій. Уточнено і встановлено датування окремих синагог, виявлено основні етапи будівництва. Розглянуті чинники, які впливали на архітектурно-просторову організацію синагог. Створено цілісну картину формування архітектури мурованих синагог Правобережної України як феномена юдейської сакральної архітектури. Укладено каталог досліджених синагог, з'ясовано стан та обґрунтовано цінність збережених 227 споруд. Визначено перспективні напрями використання збережених синагог з метою відновлення історичної колективної пам'яті про втрачені юдейські громади. У роботі розроблено наукові положення з консервації, реставрації та реконструкції збережених синагог. Найвиразніші зразки рекомендовано для внесення у списки пам'яток архітектури.

8. Ракочий Ярослав Володимирович (Національний університет «Львівська політехніка»).

Дата захисту – 8 лютого 2011 р.

“Розвиток архітектури тоталітаризму у Львові XX ст.” (спеціальність 18.00.01 “Теорія архітектури, реставрація пам'яток архітектури”).

Науковий керівник: д-р арх., професор Богдан Степанович Черкес, завідувач кафедри дизайну і основ архітектури Інституту архітектури Національного університету «Львівська політехніка».

Офіційні опоненти: д-р арх., професор Світлана Олександрівна Шубович, Харківська національна академія міського господарства, професор кафедри архітектурного моніторингу міського середовища; канд. арх., професор Олена Павлівна Олійник, кафедра комп'ютерних технологій дизайну Національного авіаційного університету, м. Київ

Дисертація присвячена основних підходів до трактування об'єктів архітектури тоталітаризму 1945–1955 років у контексті такого історичного міста Центрально-Східної Європи як Львів. У роботі вперше було виявлено та характеризовано ознаки спорідненості стилістики і творчого методу архітектури львівського неоісторизму та тоталітаризму, як на рівні спільності пошуків нової інтерпретації класичної спадщини загалом, так і на рівні континуації архітектурних виявів локальної ідентичності.

У роботі виявлено та систематизовано головні засоби перетворення Львова на пролетарське за змістом місто, якими оперували радянські архітектори періоду 1945–1955 рр., а також визначені стилістичні особливості об'єктів архітектури тоталітаризму і розкриті ознаки її вартості; проаналізовано вплив на сучасне місто.

9. Іванов-Костецький Сергій Олексійович (Національний університет «Львівська політехніка»).

Дата захисту – 26 жовтня 2011 р.

“Принципи архітектурно-функціональної реабілітації історичних промислових будівель і споруд” (спеціальність 18.00.01 “Теорія архітектури, реставрація пам'яток архітектури”).

Науковий керівник: д-р арх., професор Віктор Іванович Проскураков, завідувач кафедри дизайну архітектурного середовища, Національний університет «Львівська політехніка».

Офіційні опоненти: д-р арх., доцент Микола Володимирович Шолух, кафедра архітектурного проектування Донбаської національної академії будівництва і архітектури; канд. арх., доцент Світлана Миколаївна Лінда, кафедра архітектурного проектування Національного університету «Львівська політехніка».

У дисертації розглянено процес формоутворення будівель універсального функціонального застосування на базі історичних промислових об'єктів у сучасних українських містах, що знаходяться в стагнації, шляхом архітектурно-функціональної реабілітації. Висвітлено поняття «архітектурно-функціональна реабілітація» індустриальної спадщини історичних міст та її містобудівна роль. Виявлено структурне положення поняття промислової архітектури в контексті «індустриальної спадщини» та встановлено значущість і цінність пам'яток промислової архітектури. Проведений аналіз історичних етапів формування промислових комплексів у історичних містобудівних системах. Проаналізовано і узагальнено світовий досвід реабілітації та визначені основні фактори, що впливають на формоутворення будівель універсального функціонального застосування в умовах реабілітації промислових будівель. Теоретично обґрунтовані принципи і прийоми архітектурно-функціональної реабілітації промислових об'єктів під такі будівлі. Визначено модель базової методики реабілітації під будівлі універсального функціонального застосування в умовах відновлення промислових будівель у історично-сформованих українських містах.

10. Соловій Любов Степанівна (Національний університет “Львівська політехніка”).

Дата захисту – 27 жовтня 2011 р.

Особливості формування спеціальних типів житла для бездомних (спеціальність 18.00.02 “Архітектура будівель та споруд”).

Науковий керівник: канд. арх., доц. Ігор Петрович Гнесь, завідувач кафедри архітектурного проектування Національного університету “Львівська політехніка”.

Офіційні опоненти: д-р арх., професор Вадим Володимирович Куцевич, дійсний член Української академії архітектури, керівник науково-дослідного архітектурного центру (Київ ЗНДІЕП), Мінрегіонбуду України; канд. арх., доцент Анастасія Олександрівна Ахаїмова, доцент кафедри «Архітектурного проектування цивільних будівель і споруд» Київського національного університету будівництва та архітектури.

Дисертація присвячена вивченню досвіду проектування, будівництва, заселення і експлуатацію житла для бездомних, а також виявленню основних демографічних, соціально-психологічних, економічних, архітектурно-типологічних і містобудівних факторів, які впливають на формування типів цього житла.

Мета дослідження полягала в розробленні типології житла для бездомних у контексті підвищення його соціально-економічної ефективності й архітектурної виразності. У роботі уточнено класифікацію житла в діапазоні від житлової одиниці до принципів їх розміщення в структурі житлового фонду,

У роботі уточнено класифікація бездомних громадян; отримано соціально-економічна оцінку основних типів житлових кімнат і будинків, які функціонують нині, викрито суть і значущість психологічних факторів комфортності житлового середовища, визначено їх місце в системі загальної оцінки житла для бездомних. На основі проведеного дослідження даються рекомендації щодо вдосконалення діючих норм для будівництва житла для бездомних і розроблення нових типів цього житла, проведена їх економічна оцінка, і вказані оптимальні режими експлуатації. Розглянуті архітектурно-естетичні аспекти формування житла для бездомних.

Впровадження запропонованих типів житла в будівництво дасть змогу підвищити комфортність проживання бездомних людей і запобігти моральному старінню цього типу житла в планувальному і естетичному плані, раціонально використати міський житловий фонд, покращити архітектурну якість житлової забудови.

11. Соломатіна Аліса Валентинівна (Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка).

Дата захисту – 27 жовтня 2011 р.

Принципи архітектурно-планувальної організації навчально-тренувальних баз футбольних клубів (спеціальність 18.00.02 “Архітектура будівель та споруд”).

Науковий керівник: д-р арх., професор, завідувач кафедри дизайну архітектурного середовища та містобудування Володимир Анатолійович Ніколаєнко, Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка.

Офіційні опоненти: д-р арх., професор Віктор Іванович Проскураков, завідувач кафедри дизайну архітектурного середовища, Національний університет «Львівська політехніка»; канд. техн. наук, професор Валерій Васильович Товбич, завідувач кафедри інформаційних технологій в архітектурі, Київський національний університет будівництва і архітектури.

До Євро-2012 у складі загальної інфраструктури необхідно побудувати та реконструювати навчально-тренувальні бази футбольних клубів України з урахуванням вимог УЄФА. Проектування навчально-тренувальних баз не регламентоване Державними будівельними нормами. Наводяться пропозиції щодо типології та функціональної структури навчально-тренувальних баз футбольних клубів, принципи їх архітектурно-планувальної організації, рекомендації їх архітектурно-планувальної та функціонально-просторової організації.

12. Степанюк Андрій Володимирович (Львівський національний аграрний університет).

Дата захисту – 28 жовтня 2011 р.

“Архітектурно-планувальна реконструкція центральних сіл первинної системи розселення (на прикладі Львівської області)” (спеціальність 18.00.01 “Теорія архітектури, реставрація пам’яток архітектури”).

Науковий керівник: д-р арх., професор, професор кафедри містобудування Рудницький Андрій Маркович (†), Національний університет “Львівська політехніка”; д-р техн. наук, професор, професор кафедри містобудування Микола Михайлович Габрель, Національний університет “Львівська політехніка”.

Офіційні опоненти: д-р арх., професор Тамара Федотівна Панченко, Київський національний університет будівництва та архітектури, завідувач кафедри ландшафтної архітектури; канд. арх., доцент Надія Степанівна Соснова, Національний університет «Львівська політехніка», кафедра містобудування.

Дисертація присвячена формуванню методологічних основ архітектурно-планувальної реконструкції центральних сіл первинної системи розселення в умовах інтенсивних трансформацій земельних, виробничих та соціальних відносин у сільській місцевості України. Виявлено основні чинники впливу на зміни в просторі пострадянських сіл, закономірності взаємозв’язку між архітектурно-планувальною структурою центральних сіл та процесами, які там відбуваються.

Обґрунтовані принципи та розроблені практичні рекомендації з проектування і реконструкції центральних сіл первинної системи розселення в нових соціально-економічних умовах, визначені методи та структурні моделі архітектурно-планувальної реконструкції окремих елементів центральних сіл первинної системи розселення.

13. Абрамюк Інна Георгіївна (Луцький національний технічний університет).

Дата захисту – 28 жовтня 2011 р.

“Принцип формування архітектури житла міста Луцька і їх актуальність в сучасних умовах” (спеціальність 18.00.01 “Теорія архітектури, реставрація пам’яток архітектури”).

Науковий керівник: д-р арх., професор Олександр Володимирович Лесик, завідувач кафедри образотворчого мистецтва Інституту мистецтва Волинського національного університету ім. Лесі Українки.

Офіційні опоненти: д-р арх., професор Віктор Іванович Проскураков, завідувач кафедри дизайну архітектурного середовища Національного університету «Львівська політехніка»; канд. арх., старший науковий співробітник Богдан Віталійович Колосок, вчений секретар Центру пам’ятокознавства Національної академії наук України і українського товариства охорони пам’яток історії та культури.

Дисертація присвячена проблемі формування принципів архітектури житла Луцька XVII–початку XXI ст. актуальних в умовах сучасної України. На основі аналізу документальних, картографічних та іконографічних архівних матеріалів, а також натурного обстеження збережених будівель Луцька XVII – початку XX ст. створено багаторівневу типологічну класифікацію житлових об’єктів, виявлено їх містобудівні, об’ємно-планувальні, композиційні, стилістичні характеристики, що сформувалися під впливом комплексу різноманітних факторів. Відображені тенденції розвитку житлової архітектури в межах міста, що залежали від політичних змін протягом

1945–2010 рр. Виконане порівняння принципів формування луцької житлової архітектури протягом XVII – поч. XX ст. із принципами розвитку житла деяких інших міст України та Європи, внаслідок якого були виявлені основні подібності та відмінності у об’ємно-просторових, композиційних та стилістичних ознаках. Висвітлені принципи архітектурної типології, композиції та стилістики житлових будівель, які є актуальними в умовах сучасного будівництва. А також принципи архітектури, що існують в проектній творчості луцьких архітекторів сьогодення: принцип спадковості, показовості, компактності та принцип контекстуалізму.

14. Юрик Ярина Михайлівна (Національний університет “Львівська політехніка”).

Дата захисту – 17 квітня 2012 р.

“Вплив категорії ідентичності на формування архітектури Львова XX ст.” (спеціальність 18.00.01 “Теорія архітектури, реставрація пам’яток архітектури”).

Науковий керівник: д-р арх., професор Богдан Степанович Черкес, завідувач кафедри дизайну і основ архітектури Інституту архітектури Національного університету “Львівська політехніка”.

Офіційні опоненти: д-р арх., професор Світлана Олександрівна Шубович, Харківська національна академія міського господарства, професор кафедри архітектурного моніторингу міського середовища; канд. арх., професор Леонід Володимирович Прибега, Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури, м. Київ, проректор.

Дисертацію присвячено визначенню особливостей формування архітектури Львова XX ст. у контексті з категорією ідентичності та виявленню її впливу на сучасну архітектурно-містобудівну діяльність. Визначено поняття “ідентичність” в архітектурі. Введено в українську теорію архітектури поняття “інтегральна ідентичність”. Виявлено головні компоненти формування архітектурної ідентичності. Визначено механізм пошуку архітектурної ідентичності. У дисертації запропоновано комплексну методику дослідження категорії ідентичності в архітектурі міста.

Переатестація

1. Смоленская Светлана Алексеевна (Харьковский инженерно-строительный институт).

“Образные стереотипы среды в исследовании и проектировании города” (специальность 18.00.01. “Теория и история архитектуры, реставрация памятников архитектуры”)

Научный руководитель: канд. арх., доц. А.П. Буряк (Харьковский инженерно-строительный институт);

Научный консультант: канд. арх. А.А. Высоковский.

Официальные оппоненты: д-р арх., проф. И.Г. Лежава; – канд. искусств. И.А. Добрицина.

Ведущая организация: КиевНИИ теории и истории архитектуры и градостроительства.

Защита состоялась на заседании специализированного совета Д 033.02.01 при ВНИИ теории архитектуры и градостроительства, Москва, 9 февраля 1993 г.

Переатестація – 23 квітня 2009 р. (Національний університет “Львівська політехніка”).

Додатковий розгляд (колективне рецензування)

1. Чечельницький Сергій Георгієвич (Харківський державний технічний університет будівництва та архітектури).

Дата захисту – 23 грудня 2011 р., Харків, ХДТУБА.

Додатковий розгляд (колективне рецензування) – 17 квітня 2012 р.

«Методологічні основи візуальної екології архітектурного середовища» (спеціальність 18.00.01 “Теорія архітектури, реставрація пам’яток архітектури”).

Науковий консультант: д-р арх., професор Оксана Олексіївна Фоменко, Харківський державний технічний університет будівництва та архітектури, завідувач кафедри інноваційних технологій дизайну архітектурного середовища.

Офіційні опоненти: д-р арх., професор Валентин Григорович Штолько, Київський національний університет культури і мистецтв; д-р арх., професор Микола Валентинович Бевз, Національний університет “Львівська політехніка”, завідувач кафедри реставрації і реконструкції

архітектурних комплексів; д-р арх., професор Петро Анатолійович Ричков, Національний університет водного господарства та природокористування м. Рівне, завідувач кафедри архітектури.

У дослідженні розроблено новий напрям у теорії архітектурної композиції – “візуальна екологія архітектурного середовища”, який спирається на сучасні знання експериментальної психології, системний підхід, сучасні проблеми архітектурної екології, теорію архітектурної композиції. Архітектурне середовище розглянуто як багаторівнева система зі складними етапами її сприйняття і оцінки людиною. Виявлено ієрархічні рівні цієї системи – психофізіологічний, емоційно-естетичний, образно-художній. Визначено системоутворюючі зв'язки, що існують між цими рівнями. За кожний із вказаних рівнів виявлено, пропрацьовано та узагальнено принципи інформативності та умови візуально-екологічного комфорту. На підставі цього розроблено модель системи візуально-екологічних властивостей комфортного архітектурного середовища. Виявлено проблеми сучасного стану архітектурного середовища, що не коригують з вивченими та запропонованими принципами його візуальної комфортності.

Дисертації, які захистили працівники Інституту архітектури Національного університету “Львівська політехніка” в інших закладах у 2009–2012 рр.

1. Мельник Оксана Ярославівна (Національний університет “Львівська політехніка”; робота виконана в Інституті народознавства НАН України у відділі мистецтвознавства).

“Книжкова графіка Роберта Лісовського в контексті розвитку українського образотворчого мистецтва ХХ століття” (дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата мистецтвознавства за спеціальністю 17.00.05 “Образотворче мистецтво”).

Дата захисту – 2 жовтня 2009 р., на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 35.103.01 у Львівській Національній академії мистецтв

Науковий керівник: канд. мист., пров. наук. співр. Р.М. Яців, Львівська національна академія мистецтв.

Офіційні опоненти: д-р мист., проф. Соколюк Л.Д., Харківська державна академія дизайну і мистецтв, Харків; канд. мист., доц. Р.С. Шафран, Львівська національна академія мистецтв.

У роботі, на базі комплексного дослідження творчої спадщини Р. Лісовського, здійснено наукову реконструкцію цілісного образу художника, визначено його роль і місце в історії українського образотворчого мистецтва. Також розглянуто чинники, що вплинули на становлення творчої особистості митця, виявлено маловідомі факти й окреслено найважливіші етапи його творчої біографії. На основі зібраного матеріалу розкрито особливості художнього мислення художника, віднайдено джерела його творчості. Мистецтвознавчий аналіз графічних праць Лісовського дозволив виявити ключові параметри їх графічно-композиційних та художньо-образних вирішень і, за виявленими ознаками, систематизувати твори у галузі книжкової та прикладної графіки.

2. Мільчевич Сергій Іванович (Національний університет “Львівська політехніка”; робота виконана у Львівській національній академії мистецтв).

“Промисловий дизайн Закарпаття 40-х років ХІХ – 30-х років ХХ століття: культурологічний аспект” (дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата мистецтвознавства за спеціальністю 26.00.01 “Теорія та історія культури”).

Дата захисту – 26 лютого 2010 р. на засіданні Спеціалізованої вченої ради К 20.051.08 у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника, м. Івано-Франківськ.

Науковий керівник: д-р. мист., проф. О.Я. Боднар, завідувач кафедри менеджменту мистецтв Львівської національної академії мистецтв).

Офіційні опоненти: наук. співр. д-р мист., М.Р. Селівачов, проф. кафедри декоративного мистецтва Мистецького Інституту художнього моделювання і дизайну, м. Київ; канд. мист. Н.А. Лоліна, доцент кафедри дизайну середовища Київського національного університету культури і мистецтв, м. Київ.

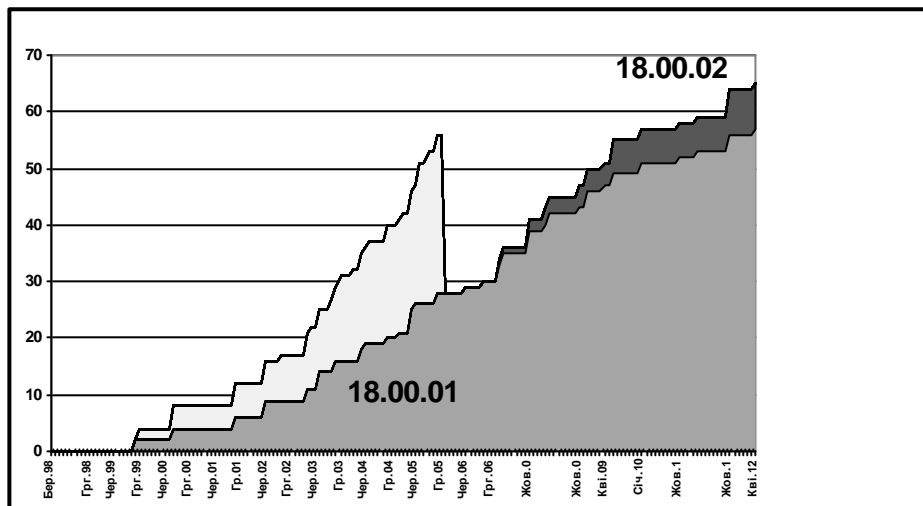

Рис. 1. Динаміка захистів у спеціалізованій вченій раді К 35.052.11 упродовж 1998–2012 років за спеціальностями:
 05.23.01 – Будівельні конструкції, будівлі та споруди (технічні науки);
 18.00.01 – Теорія архітектури, реставрація пам'яток архітектури (архітектура);
 18.00.02 – Архітектура будівель і споруд (архітектура)

Рис. 2. Вклад спеціалізованої вченої ради К. 35.052.11 у розвиток наукових кадрів установ України упродовж 1998–2012 років:

Всього: за спеціальністю 18.00.01 – Теорія архітектури, реставрація пам'яток архітектури – 56 здобувачів
 за спеціальністю 18.00.02* – Архітектура будівель та споруд – 8 здобувачів

У дисертації, відповідно до мети та завдань дослідження, зібрано, систематизовано та проведено науковий аналіз матеріалів, які висвітлюють промисловий дизайн Закарпаття 40-х років XIX – 30-х років XX століття як явище художньої культури. Виявлено передумови, які визначили становлення та розвиток промислового дизайну Закарпаття в досліджуваній період. Встановлено роль художньо-фахової освіти в контексті її впливу на формування проектної культури краю. З'ясовано процес становлення та розвитку проектної культури побутових ливарних виробів та дизайну гнутих меблів у Закарпатті на тлі художньо-формотворчих та етнокультурних процесів. Окреслено місце промислового дизайну регіону в культурних орієнтирах Європи.

Висновки

Спеціалізована вчена ради К 35.052.11 Національного університету “Львівська політехніка” початково у 1998–2005 рр., утворив Інститут архітектури та Інститут будівництва та інженерії доквілля. Від 2006 року рада працює лише в Інституті архітектури. Основним внеском діяльності ради є здобуття наукового ступеня кандидата наук 92 здобувачами (рис. 1).

Всього захистилося:

- за спеціальністю 18.00.01 “Теорія архітектури, реставрація пам’яток архітектури” – 56 здобувачів (1998–2012 рр.)
- за спеціальністю 05.23.01 “Будівельні конструкції, будівлі та споруди (технічні науки)” – 28 здобувачів (1998–2005 рр.);
- за спеціальністю 18.00.02 “Архітектура будівель та споруд” – 8 здобувачів (2006–2012 рр.)

У захистах за спеціальностями 18.00.01 “Теорія архітектури, реставрація пам’яток архітектури” та 18.00.02 “Архітектура будівель за весь період функціонування ради” (1998–2012 рр.) – помітна тенденція заповнення наукової недостатності у стінах “alma mater”: 44 здобувачі (69 %) є аспірантами та працівниками Національного університету “Львівська політехніка”, 9 здобувачів (14 %) – інших наукових установ Львова. 11 здобувачів (17 %) припадає на інші області України, зокрема 5 здобувачів із областей регіону (рис. 2). Розвинуті упродовж діяльності наукові контакти проявили тенденцію до географічного розширення кола дії ради;

Завдяки роботи Ради помітно покращився якісний склад науково-педагогічного штату Національного університету “Львівська політехніка”. Якщо в Інституті архітектури у 1998 р. було 35 працівників з науковим ступенем, у 2007 р. – 59 (приріст на 70 %), то вже у 2012 – 72 (приріст понад 100 %).

У вересні 2012 р. створено раду якісно вищого рівня – Д 35 052 11, яку вповноважено до захисту дисертацій для здобуття наукового ступеня доктора та кандидата наук за спеціальностями 18.00.01 “Теорія архітектури, реставрація пам’яток архітектури” та 18.00.02 “Архітектура будівель та споруд”. Відкриттю ради Д 35 052 11 передувало створення докторантури за вищезначеними спеціальностями та плановий набір докторантів. Робота ради спричинить новий якісний стрибок у розвитку Інституту архітектури, зокрема утворення структурних підрозділів – кафедр та створення нових спеціалізацій.

1. Нові сторінки історії архітектурно-будівельної школи “Львівської політехніки”: Спеціалізована вчена рада К 35.052.11. Національного університету “Львівська політехніка” за спеціальностями: 18.00.01 “Теорія архітектури, реставрація пам’яток архітектури” та 05.23.01. “Будівельні конструкції, будівлі та споруди” (звіт за 1998–2005 роки) / укл. Г.П. Петришин. – Львів: Вид-во Нац. ун-ту “Львівська політехніка”, 2005. – 92 с. 2. Рудницький А. М., Петришин Г. П. Традиція здобуття наукового ступеня в архітектурній школі Львівської політехніки / Вісник Нац. ун-ту “Львівська політехніка” “Архітектура”, № 568. – Львів: Вид-во Нац. ун-ту “Львівська політехніка”, 2006. – 360 с. – С. 333–344. 3. Галина Петришин. “Leopolitana” у традиції здобуття наукового ступеня в архітектурній школі Львівської політехніки // Записки Наукового Товариства імені Шевченка. – Том ССLV. Праці Комісії архітектури та містобудування. – Львів, 2008. – С. 481–514. 4. Петришин Г.П. Наукове обличчя архітектурної школи Львівської політехніки / Вісник Нац. ун-ту “Львівська політехніка” “Архітектура”, № 674. – Львів: Вид-во Нац. ун-ту “Львівська політехніка”, 2010. – 415 с. – С. 94–107. 5. Атестаційний Вісник МОНМСУ, № 12 (14). Інформаційний бюлетень. – К.: Педагогічна преса. – С. 32.

Спростування

У Віснику Національного університету “Львівська політехніка” “Архітектура” № 716 допущено помилку з вини Видавництва. На с. 144 надруковано

Базилевич В.В. ЗНАЧЕННЯ ОГОРОЖ ТА ЇХНІХ СТРУКТУРНИХ ЕЛЕМЕНТІВ У ФОРМУВАННІ АРХІТЕКТУРИ ПАЛАЦОВИХ АНСМБЛІВ ХVIII–XIX ст. м. ЛЬВОВА

слід читати

Базилевич В.В. РОЛЬ ОГОРОЖ ТА ЇХ СТРУКТУРНИХ ЕЛЕМЕНТІВ У ФОРМУВАННІ АРХІТЕКТУРИ ПАЛАЦОВИХ АНСАМБЛІВ ХVIII–XIX ст. м. ЛЬВОВА

Просимо вибачення у автора.